Prof.Dr. İpek ÖZBEK SÖNMEZ*

GÜNEY DİNÇ'İN İNSAN – ÇEVRE İLİŞKİSİNE HUKUK ALANINDAKİ KATKILARI**

1.GİRİŞ

Tarih boyunca insan-çevre ilişkisinde doğal koşulların yanı sıra sosyo-ekonomik ve politik koşullar belirleyici olmuştur. Kapitalizmin gelişimi ve yaygınlaşması ise tüm toplumları ve dünya düzenini etkilemiş, sanayileşme ve teknolojik gelişmeler bir taraftan insanın doğadan uzaklaşmasına neden olurken, diğer taraftan insanın doğayı ve yeryüzünü tüketim nesnesi olarak algılamasına neden olmuştur. Doğal kaynakları tüketen insan ise ekolojik sisteme yalnızca tüketim yoluyla değil aynı zamanda atık ve çevre kirliliği yaratarak zarar vermiştir.

Söz konusu çevresel sorunlar karşısında, ekolojik sistemin sürdürülebilirliği için doğal çevrenin korunabilmesi tüm toplumlar tarafından benimsenmeli ve birincil amaç olmalıdır. Doğal dengenin korunması ve sürdürülebilirliği için çok çeşitli bilimsel çalışmalar yapılmakta ve teknik önlemler alınmaktadır ancak bu yeterli olmamış, insan-doğa ilişkinde dengenin sağlanabilmesi için toplumsal gelişim sürecinde hukuk kurallarına da gereksinim duyulmuştur.

Avukat Güney Dinç 2008 yılında Türkiye Barolar Birliği tarafından yayınlanan "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Göre Çevre ve İnsan" adlı kitabında böyle bir toplumsal düzende *"İnsanlar, kurallar koyarak çevreyi ve genel anlamda doğayı koruyabilir mi*?" sorusunu sormuştur. Dinç'e göre çevre sorunları hukuk kurallarının ötesinde çok daha geniş kapsamda ele alınmalıdır çünkü çevrenin birincil düzeydeki etkin gücü doğanın kendisidir. Doğa-insan ilişkilerini ele alan hukuk yaklaşımlarını başlıca üç temel amaç ile tariflemiştir. Doğaya yönelik yasal düzenleme-

* Dokuz Eylül Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, İzmir
** Değerli Hukukçu Güney Dinç anısına saygıyla.

lerin öncelikli amacını bireylerin ve toplumların girişimleri ile çevreye zarar vermelerini önlemek, ikinci olarak insanların görebilecekleri zararları ortadan kaldırmayı veya en aza indirmeyi amaçlayan önlemlerin alınması, üçüncü olarak ise doğanın doğaya karşı korunması olarak belirtmiştir.

Günümüzde doğal çevre ve insan ilişkilerinde belirleyici olan hukuki yaklaşımlar ve doğa koruma ilkeleri açıktır, ancak yine de doğal çevrenin korunmasının oldukça karmaşık bir süreç haline getirildiğini ve hukuk kurallarının dahi zaman zaman yetersiz kaldığını izlemekteyiz.

Bu yazıda insan-çevre ilişkisi kapsamındaki hukuki yaklaşımlara Avukat Güney Dinç'in katkıları üzerinden bir değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. Dinç'in belirttiği üzere dünyada çevre hukukunun temelleri 1970'li yıllarda atılmıştır. Yapmış olduğu çalışmalar incelediğinde Güney Dinç'in ise 1980'li yılların ikinci yarısından itibaren çevre ve imar hukuku konuları ile ilgili çalışmalar içerisinde yer aldığı görülmektedir. 1961 yılında başlayan meslek yaşamının yaklaşık 30 yılında çevre ve imar davalarında hem savunmanlık üstlenmiş, hem de bu alanda düşensel ve yasal düzenlemelere katkı sağlayan yayınlar üretmiştir. Mimarlar Odasının hukuk danışmanı olarak Eriytria Antik Kenti'nin, İzmir-Konak Alanı'nın yapılaşmaya açılmasını önleyen, İzmir Kordon Boyu'nun tarihi sit olarak korunmasını sağlayan, kıyıların ve kamusal varlıkların korunmasına yönelik çok sayıda davanın savunmanlığı üstlenmiştir.

Kent Planlama ve çevre hukuku konusundaki başlıca yayımları Türkiye Barolar Birliği tarafından yayımlanan "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Göre Çevre ve İnsan" (2008), "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Mal Varlığı Hakları (2007) adlı kitaplarıdır. Kitap yayınlarının yanı sıra, katkı sağladığı ortak yayınlar "TBB Çevre Sorunları İçerikli Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi" (2008), "Mimarlık Meslek Hukuku" (2005), "İmar Hukukunda Toplum ve Mimarlık"(2000) adlı yayınlarıdır.

Planlama ve çevre hukuku konusunda çok sayıda makale ve bildirisi de bulunmaktadır. "Deniz Dinç Yılmaz ile Söyleşi- Yapı Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı'na Dair Av. Güney Dinç ile Söyleşi" (2012), Mimarlık Dergisi'nde yayımlanan"KHK'ler ve Uygulama Alanları Üzerine Değinmeler" (2012), Egemimarlık Dergisi'nde yayınlanan "Yabancılara Taşınmaz Satışı ve İmar Planları" (2005) ve "17 Ağustos Depreminin Düşündürdükleri" (2000), Hürriyet gazetesinde yayımlanan "Kordon Yolu Yapılamaz" (2004), Mimarlar Odası İzmir Şubesi bülteninde yayımlanan "Yerel Yönetimler ve Reform Tasarısı Üzerine" (1998) ve "Depremler, Mimarlık, Mühendisler ve Hukuk"(1998) "Kentli Olmak" (1998), TMMOB bülteninde yayınlanan "Toplum ve Hukuk" ile "Barselona Sözleşmesi ve Gökova" (1984) çevre, planlama ve mimarlık alanlarına katkı sağlayan yayınlarıdır.

Bu yazıda öncelikle Güney Dinç'in 2008 yılında Türkiye Barolar Birliği tarafından yayımlanan "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Göre Çevre ve İnsan" adlı kitabında çevre hukukunun gelişimi konusundaki değerlendirmelerine sonraki bölümlerde ise savunmanlığını üstlendiği çevre ve planlama alanına ilişkin önemli davalarına yer verilecektir.

2. ÇEVRE HUKUKUNUN GELİŞİMİ

Dinç (2008) çevre hukukunun gelişimini, insanlığın bilinç düzeyi ile ilişkilendirmiştir. Çevresel sorunlar karşısındaki bilinç düzeyi geliştikçe çevre hukuku da gelişmiş ve çevre hukuku ulusal sınırlar içerisinde kalmanın ötesinde uluslararası boyuta taşınmış ve devletlerin imzasına açılmıştır. Türkiye devletinin de bu sözleşmelerin pek çoğunda imzası bulunmaktadır. Günümüzde doğal çevrenin korunması ve planlama uygulamalarının dayanağı olan yasal ve yönetsel hukukumuzun temelinin bir kısmını ise bu sözleşmelerin ilkeleri oluşturmaktadır. Artık nesli tehlike altındaki canlıların korunması, sulak alanların korunması gibi tüm doğal ve kültürel mirasın korunması, uluslararası ve ulusal hukuksal temele dayanmaktadır.

Ancak tüm bu hukuk zeminine karşın ülkemizde ve dünyada çevre sorunları giderek artış göstermiştir. **Güney Dinç (2008) çevre konusunun oldukça geniş bir kapsamı olduğunu, sadece doğal çevre, flora, fauna, iklim, hava, toprak ve su değil aynı zamanda insan ürünü olan tarihi yapıtları ve bu yapıtlar arasındaki ilişkileri de içerdiğini, ancak uluslararası sözleşmelerin dar tanımlamalar içerisinde kaldığını, yöreye ya da belirli hayvan ve bitki türlerine odaklandığını, bu kapsamda çevre gerçeğinin geniş kapsamlı bir bütünlük içerisinde ele alınmamasının, sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını ayrıntılı ve kapsamlı biçimde ele alan düzenlemelerin olmamasının önemli bir sorun alanı olduğunu belirtir.**

Uluslararası çevre hukukunun temelleri 1972 yılındaki Stockholm'de gerçekleşen Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı'nda atılmış, bu konferans ile birlikte ilk kez insanın "onurlu bir çevrede yaşama hakkı" olduğu dile getirilmiştir. Stockholm konferansının ardından 1982 Dünya Doğa Şartı, 1992 Rio Dünya Zirvesi, on yıl sonra 2002 Johannesburg Zirvesi insan-çevre ilişkisinde yeni ilkelerin saptandığı girişimlerdir (Dinç, 2008)

Söz konusu toplantılar sonrasında çevre hakkı daha fazla tartışılmaya başlanmış ve yöntemsel olarak çevre hakkının 3 öğesi bulunduğu belirtilmiştir. Bunlar **bilgilenme hakkı, katılım hakkı ve başvuru hakkıdır.**

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de çevre konusunda art arda yapılan konferans ve sözleşmelerden etkilenerek sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına daha kapsamlı bir şekilde yaklaşmaya başlamıştır. Özellikle 1 Haziran 1992 yılında Rio De Janeiro'da toplanan Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı'nın ardından benimsenen "Rio Çevre ve Kalkınma Bildirgesi"nin 10 ilkesi, Avrupa Konseyi ve AİHM'yi etkilemiştir. Avrupa Konseyi Parlementer Meclisi de 27 Haziran 2003'te, 2003/1614 sayılı "Çevre ve İnsan Haklarını Öneri Kararı"nı kabul etmiştir. Söz konusu kararda parlementer meclisi, üye devletlere sunduğu öneriler arasında çevre ile ilgili olarak *"... ulusal yasalarda, özellikle anayasal*

düzeyde devletlerin çevreyi korumaya yönelik nesnel yükümlülüklerini içeren*, benimsenebilir, yaşanabilir, sağlıklı çevre, bir insan hakkı olarak tanınmalıdır*" önerisi bulunmaktadır. (Dinç, 2008, s.23)

Türkiye'de sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının iki temel dayanağı bulunmaktadır. Ulusal hukukun çevreyi koruyan kurallar içermesi ile bu kuralların kamu birimlerince çiğnenmesi durumunda hukukun üstünlüğünü sağlama açısından etkili yargı yollarının açık tutulmasıdır. 1961 Anayasası ile yaygınlaşan yürütmenin yargısal denetimi, çevresel hakları Anayasal kazanımlar olarak koruma altına alan 1982 Anayasası ile daha geniş bir içerik kazanmıştır. Buna karşın Anayasa'nın çevreyle ilgili hakları "Ekonomik ve Sosyal Haklar ve Ödevler" başlığı altına almış olması nedeniyle devletin yükümlülüklerini gerçekleştirmemesi için açık bir kapı bırakılmıştır. (Dinç, 2008,s.35,36)

Türkiye'nin iç hukuk düzeninde belirleyici olan yasa ise Çevre Kanunu'dur. 11 Ağustos 1983 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2872 sayılı Çevre Kanunu ile çevresel etki ve kirlenmelere karşı alınması gereken önlemler belirlenmiştir.

3. KENTSEL VE KIRSAL ALANLARIN PLANLAMASI VE ÇEVRENİN KORUNMASI

Çevre-insan ilişkilerinde belirleyici olan bir diğer etken ise kentsel ve kırsal toprağın koruma ve kullanma kararlarını belirleyen imar planlarıdır. İmar planları ile bir yandan hak sahiplerinin ekonomik değer elde etmesi sağlanırken, diğer taraftan kamu yararı sağlayan kullanımlar için gerekli mekânsal düzenlemeler gerçekleştirilir. Planlar aracılığı ile kamu yararı ile birey yararı arasında denge sağlanmalı ve bu dengeyi sağlamak için gerekli araçsal düzenlemeler oluşturulmalıdır. Ülkemiz imar mevzuatı kapsamında 3194 sayılı İmar Yasası'nın 18.madde uygulaması ile bu dengenin sağlanmaya çalışıldığını belirtebiliriz. Bunun yanı sıra, kamulaştırma gibi başka araçlar kullanılabilmektedir. Çevre mevzuatımız kapsamında orman alanlarının, kıyı alanlarının, sulak alanların, tarım alanlarının, zeytinliklerin, doğal sit alanlarının korunmasına yönelik yasal düzenlemeler yürürlüktedir.

Ancak uygulamalardan da görüleceği üzere yasal düzenlemeler olmasına karşın koruma ya da koruma-kullanma dengesinin tam olarak sağlanamadığını görülmektedir. Tarım toprakları, kıyı alanları ya da korunması gereken tarihi ve doğal alanlar üzerindeki kullanım talepleri bu alanların doğal özelliklerinin yok edilmesine neden olmakta ve pek çoğu özel kullanım alanına dönüşmektedir. İşte bu noktada yargı yoluyla kamusal alanların doğal ve tarihi nitelik taşıyan alanların korunması savunulması gerekmektedir. Kentsel alandaki adalet arayışı "kentsel adalet" ya da "kent hakkı" gibi kavramlar ile de açıklanmaktadır.

Kentsel adalet, ya da kamu yararına ilişkin sorun alanları çoğu kez ancak yargı kararları ile çözülebilir hale gelmiştir. Söz konusu süreçler ülkemizde yoğun olarak yaşanırken, dünyada kapitalist ekonomik sistemi benimseyen pek çok ülkede benzer sorunlar izlenmiştir. (Özbek Sönmez, 2012)

Böyle bir ortamda ulusal ya da uluslararası organizasyonlar, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları da kentsel adalet arayışına girmişledir. Ülkemizde özellikle kentsel ve kırsal alandaki planlama uygulamalarının bazılarının yargıya taşındığı görülmektedir. Yargıya taşınan davaların bazıları özel mülkiyet sahiplerinin hak arayışlarını içerirken, bir diğer kısmını ise meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının kamusal alana yönelik müdahalelere, doğal alanlara, kıyı alanlarına, tarihi ve arkeolojik alanlara ilişkin imar kararlarına yapılan itirazları oluşturmaktadır.

Meslek odalarının ya da sivil toplum kuruluşlarının açtığı davaların temelini imar planları ile kamu yararına aykırı olan kararlara yapılan itirazlar oluşturmaktadır. Ayrıca yasa ve yönetmeliklerimizin koruma ilkelerinin uygulamaya yansıtılması arayışı bulunmaktadır.

TMMOB, Mimarlar Odası, yapılı çevre ve kentsel alan oluşumu ile doğrudan ilişkisi olan bir meslek kuruluşu olması nedeniyle kentlerimiz ve kırsal alanlarımıza yönelik imar planlarını incelemekte ve söz konusu planlama çalışmalarına yargı yoluna da başvurarak itirazlarını bildirebilmektedir.

Avukat Güney Dinç, 1990'lı yılların ikinci yarısından itibaren İzmir Mimarlar Odasının hukuk danışmanı olarak Mimarlar Odasının hukuki danışmanlığını ve savunmanlığını üstlenmiştir. Temsil ettiği davalarda ise çoğunlukla dava konusu edilen imar planlarının kamu yararına, şehircilik ilkelerinin, planlama esaslarının ve tekniklerinine uygunlukları sorgulanmıştır. Bu çerçeve içerisinde Bölge İdare Mahkemelerinde ve Danıştay 6. Dairesinde çok sayıda dava açılmıştır. Bu davaların kapsamını incelendiğinde kent mekanının, kamusal mekanların, tarım alanlarının, kıyı alanlarının, arkeolojik alanların ve doğal sit alanlarının savunulmasına yönelik olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu yazıda Avukat Güney Dinç'in savunmanlığını üstlendiği, Mimarlar Odası'nın açmış olduğu davaların içeriklerine ve bazılarının sonuçlarına yer verilebilmiştir. Dava süreçleri ve dava konularına ilişkin bilgiler Mimarlar Odası çalışma raporlarından kıyı alanlarının, kentin ve kamusal mekanının, tarihi ve kültürel varlıkların, tarım alanlarının savunulması başlıkları altında kategorilere ayrılarak derlenmiştir. Bu çalışma kapsamında incelemeye konu olan raporlar 1998 ve 2014 yılları arasındaki döneme ait raporlardır. Davaların bir kısmı halen devam etmektedir bu nedenle sonuçlanmamıştır, bazı davaların ise sonuçlarına ulaşılamamıştır.

4. GÜNEY DİNÇ'İN SAVUNMANLIĞINI ÜSTLENDİĞİ KENT PLANLAMA VE ÇEVRE HUKUKUNA İLİŞKİN BAZI ÖNEMLİ DAVALAR

4.1. Kıyı Alanlarının Savunulması

Kıyı alanları, hem ekolojik sistem, hem de kamusal kullanım açısından önem taşıyan alanlardır. Ancak kıyı alanlarının doğal özellikleri, bu alanları çekici kılmış ve yıllar boyunca kentsel kullanımlara dönüştürülmeleri nedeniyle doğal nitelikleri zarara uğramış ya da kaybedilmiştir. Söz konusu kayıpların en aza indirilmesi, bazı kıyılarda ise doğal özelliklerin yeniden kazanımı için çok çeşitli uygulamalar yapılabilmektedir. Yasal ve yönetsel mevzuatımız da kıyı alanlarının korunması ve kullanımının kısıtlanması yönünde bir içeriğe sahiptir. Kıyı Kanunu ve ilgili yönetmelikleri ile söz konusu kısıtlar ve koruma ilkeleri yasal olarak

belirlenmiştir. Ancak çeşitli imar planı uygulamaları ile korunması gereken kıyı alanlarının kullanıma açılması üzerine kıyı alanlarının savunulması amacıyla İzmir Mimarlar Odasının davacı olduğu, Avukat Güney Dinç'in ise savunmanlığını üstlendiği çok sayıda dava İzmir İdare Mahkemelerinda ve Danıştay 6. Dairesinde açılmıştır. Bu davaların bazılarının içeriği aşağıda kısaca yer almaktadır.

İzmir-Konak Alanında Başlayan Kıyı Dolgusu

İzmir Konak alanında başlayan ve daha sonra İzmir limanına kadar uzanan dolgu ile İzmir Kordon'unda 6 şeritli bir yol yapımı planlanması üzerine Mimarlar Odası İzmir Kordon'unun tarihi ve kültürel önemini savunan, kıyı alanı kullanımı ve ulaşım kararları açısından da kararın olumsuzluklarını değerlendiren çok sayıda dava açmıştır. Mahkeme süreci içerisinde kıyı alanı dolgusu tamamlanmıştır. Dava süreçleri ve uygulamalar ele alındığında kıyı alanı dolgusunun park ve rekreasyon kullanımına dönüştürülmesi, kıyı alanının otoyola dönüştürülmesini önlemiştir ve günümüzde İzmir kenti için önemli bir kazanım olarak değerlendirilebilir.

Bu konu ile ilgili olarak açılan davalar konularına göre şöyledir;

• İzmir, Konak Alanı'nda başlayan deniz dolgusunun durdurulması amacıyla İzmir 3. İdare Mahkemesi'nde açılan 1992/1425 Esas no.lu dava. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 34. Dönem Çalışma Raporu, 1998-2000).

• Bakanlık onayı üzerine Alsancak'ta denizen doldurulmasına başlanması üzerine, İzmir Barosu ile birlikte İzmir 2. İdare Mahkemesinde açılan 1997/224 Esas no.lu dava. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 34. Dönem Çalışma Raporu, 1998-2000).

• Konak Alanı ile Cumhuriyet Alanı arasında kalan Kordon boyunu sit kapsamına alan Koruma Kurulu kararının sürdürülmesi için İzmir 4.İdare Mahkemesinde açılan 1994/1395 Esas no.lu dava. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 34. Dönem Çalışma Raporu, 1998-2000).

Fethiye-Gemile Koyu

Gemile Koyu'na otel yapmak isteyen, bu nedenle İzmir 2 Numaralı Koruma Kurulunun sit kararının kaldırılmasını isteyen şirketin açtığı davaya Kültür Bakanlığı yanında müdahil olarak Mimarlar Odasının da katıldığı dava keşif ve bilirkişi incelemesinden sonra 2001 yılı içinde sonuçlanmış, böylece önemli bir doğa ve tarih merkezi olan Gemile Koyu'nun yapılaşmaya açılması önlenmiştir (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 35. Dönem Çalışma Raporu, 2000-2002)

Çeşme-Alaçatı Yumru Koyu, Karşıyaka Azmağı Kıyı Kenar Çizgisi Tesbiti ve İmar Planı Davaları

Çeşme İlçesi, Alaçatı Beldesi'nde, kıyıların ve denizin yapılaşmaya karşı korunmasına ilişkin Mimarlar Odası tarafından 2004 yılından itibaren davalar açılmıştır. Alaçatı'daki Yumru Koyu'na dökülen 1500 metre uzunluğunda en dar yeri 75 metre olan Karşıyaka Azmağı'nın özel kullanıma konu edilebilmesi için daha önce var olan azmağın her iki yanındaki kıyı kenar çizgilerinin iptal edilip denizin içinden yeni bir kıyı kenar çizgisi geçirildiğinin tespit edilmesi üzerine Kıyı Yasası'na aykırı olarak belirlenen yeni kıyı kenar çizgisine göre gerçekleştirilen imar planı ile azmağın her iki tarafı yapılaşmaya açılacak olması gerekçesi ile 06.04.2004 tarihinde kıyı kenar çizgisinin iptali ve imar planının iptali amacıyla İzmir 3. İdare Mahkemesi ve Danıştay 6. Dairesinde iki dava açılmıştır. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 40. Dönem Çalışma Raporu, 2010-2012)

Çeşme 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Davası

İzmir-Çesme İlçesi, Alaçatı Kültür Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri 1/25.000 ölçekli imar planının 2006 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanarak yürülüğe konulması ile birlikte daha önceden alınmış olan Alaçatı Kıyı Kenar Çizgisine ilişkin değişiklik kararı ile imar planı kararları üst ölçekli planlara da işlenmiş ve "Port Alaçatı", "Özel Proje Alanı" olarak tanımlanmıştır. Böylelikle üst ölçekli planın ona-

yı ile birlikte alt ölçekli plan uygulamaları da onaylanmıştır. Mimarlar Odası tarafından Kıyı Yasası'na, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası'na, genel olarak şehircilik ve imar hukukuna aykırı düşen pek çok yön bulunduğu gerekçesiyle Danıştay 6. Dairesinde iptal davası açılmıştır (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 40. Dönem Çalışma Raporu, 2010-2012).

Nemrut Limanı Davaları

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, İzmir ili, Aliağa ilçesi, Nemrut Körfezi (Liman ve Geri Hizmet Alanı) 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliği ile 1/25.000 ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Değişikliğinin 3194 sayılı yasanın 9. maddesi ile 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 7. maddesi uyarınca 06.03.2009 günü onaylanmasına ilişkin işlemin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle Mimarlar Odası tarafından Danıstay 6. Dairesinde 02.09.2009 günü dava açılmıştır. Danıştay 6. Dairesi tarafından Nemrut Limanı'nda uygulanan keşif incelemesi sonucunda bilirkişilerin raporu mahkemece uygun görülmüş ve 29.11.2010 günlü bir kararla farklı ölçekteki iki ayrı nazım imar planında değişiklik yapılması yolunda tesis edilen dava konusu işlem hukuka uygun görülmemiş ve yürütülmesinin durdurulması kararlaştırmıstır.

Davalı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının itirazı üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu 2011/341 itiraz sayılı ve 14.07.2011 günlü kararıyla yürütmenin durdurulması kararını kaldırmış ancak Danıştay 6. Dairesi, özetle, çok değerli bir kıyı parçasının yok edileceği ve alt ve üst kademelerdeki planlar arasında uyum sağlanamadığı vurgusunu yaparak 14.02.2012 günlü kararla bir kez daha dava konusu islemin yürütmesinin durdurulmasını kararlaştırmıstır. Davalının bu karara karşı yaptığı itiraz reddedilmiştir.

Henüz ilk dava devam ederken, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından "İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Kısmi Revizyonu (Aliağa - Nemrut Körfezi - Liman ve Liman Gerisi Hizmet AIanı) 1/25.000 ve 1/5.000 ölçekli planları yeniden değiştirmiş ve ilan dilmiştir. Danıştay

6. airesi'nde, yürütmenin durdurulması istemini de içeren 04.11.2010 tarihinde yeni bir dava açılmıştır.

Danıştay 6. Dairesi tarafından birinci davada vurgulanan bilirkişi raporlarına dayanarak 14.02.2012 tarihinde bu davada da planın yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmiş, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bu karara yönelik itirazı Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 2012/818 YD. İtiraz Numaralı ve 22.11.2012 günlü kararı ile reddedilmiştir. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 40. Dönem Çalışma Raporu, 2010-2012)

İzmir Kruvaziyer Liman Planları

Özelleştirme Yüksek Kurulu İzmir Alsancak semtindeki halen çalıştırılan limanın 1/1000, 1/5000, 1/25.000 ölçekli planlarını kruvaziyer liman olmak üzere değiştirmiştir. Bu işleme karşı sözü edilen planların yürütülmesinin durdurulması ve iptali için İzmir 4. İdare Mahkemesinde 2013/490 E. sayılı dava açılmıştır. Danıştay 6. Dairesince 10.09.2013 tarihinde yürütmenin durdurulmasına karar verilmiştir. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 41. Dönem Çalışma Raporu, 2012-2014)

4.2. Tarım Alanlarının Savunulması
Güzelbahçe İmar Plani Değişikliği

İzmir Büyükşehir Belediyesi, 09.02.1999 günü aldığı bir meclis kararı ile Güzelbahçe ilçesinin kuzeyinde kalan ve Nazım Plan'da tarımsal niteliği korunacak alan olarak belirlenen 488.000 m2'lik bir bölümü yapılaşmaya açmıştır.

Bölgenin tarım alanı statüsünün yeterli ve güvenilir araştırmalar yapılmadan kullanım olanaklarının ortadan kaldırılması, kentsel sosyal ve teknik altyapı gereksinimlerinin gözetilmeden yoğunluğunun arttırılması ve kamu yararına aykırı olduğu gerekçeleriyle imar planı değişikliğinin iptali için lzmir 3.İdari Mahkemesinde açılan dava, 1999/464 E - 2000/601 K.sayılı ve 27.09.2000 günlü kararla, imar planının iptali

ile sonuçlanmıştır (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 35. Dönem Çalışma Raporu, 2000-2002).

İzmir İnciraltı Turizm Merkezi 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı İptali Davaları

İzmir İnciraltı Turizm Merkezi 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı dört kez değişikliğe uğramış, bu nedenle Mimarlar Odası tarafından 4 kez planın iptali için dava açılmıştır. Danıştay 6. Dairesinin 14.11.2012 günlü kararı ile 1/25.000 ölçekli İzmir İnciraltı Turizm Merkezi İnciraltı Kesimi Çevre Düzeni Revizyonu'nun "Koruma Bölge Kurulu görüşü alınmadan" planının onaylanması nedeniyle yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmiştir (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 41. Dönem Çalışma Raporu, 2012-2014). Dava Mimarlar Odası lehine sonuçlanmıştır.

İnciraltı Turizm Merkezi (İnciraltı Kesimi) 1/5000 ölçekli ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı İptali Davası

İzmir- İnciraltı Turizm Merkezi (İnciraltı Kesimi)1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 02.11.2012 tarih ve 8643 sayılı kararı ile onanarak 19.11.2012 - 18.12.2012 tarihleri arasında İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ilan panosunda askıya çıkarılmıştır.

Mimarlar Odasının bu plana karşı yaptığı itiraz yanıt verilmemek yoluyla reddedildiğinden İzmir 4. idare Mahkemesindeki 2013/380 E. sayılı dava açılmıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından dava konusu planın değişikliğinin onanması sonrasında 11.07.2013 günü lzmir 5. İdare Mahkemesinde 2013/71 esas numaralı dava açılmıştır (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 41. Dönem Çalışma Raporu, 2012-2014) Dava Mimarlar Odası lehine sonuçlanmıştır.

İzmir, İnciraltı Turizm Merkezi Tevsii Balçova Kaplıcaları Kesimi 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Davaları

İzmir - İnciraltı Turizm Merkezi Tevsii Balçova Kaplıcaları Kesimi 1/25.000 ölçekli Revizyon + İlave Çevre Düzeni Planı Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yeniden değişiklikler yapılarak onaylanmıştır. 11.11.2012 - 12.12.2012 tarihleri arasında son değişiklik İzmir Büyükşehir Belediyesinde askıya çıkarılmıştır. Mimarlar Odasının bu plana karşı yaptığı itiraz yanıt verilmemek yoluyla reddedildiğinden İzmir 4. İdare Mahkemesindeki 2013/347 E. sayılı dava açılmıştır.

Mahkeme 08.07.2013 günü yerinde keşif ve bilirkişi incelemesi uygulamıştır. Bilirkişi Raporundan sonra Mahkeme 10.10.2013 günlü kararı ile hukuka aykırı bulunan işlemin yürütülmesinin durdurulmasını kararlaştırmıştır (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 41. Dönem Çalışma Raporu, 2012-2014). Dava Mimarlar Odası lehine sonuçlanmıştır.

4.3. Kentin ve Kamusal Mekanının Savunulması

Galleria Girişimi

İzmir-Konak meydanında Galleria adıyla anılan alışveriş merkezinin inşa edilmesi amacıyla yapılan imar planına İzmir 3.İdare Mahkemesi'nde 1992/1327 Esas no.lu dava açılmıştır. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 34. Dönem Çalışma Raporu, 1998-2000). Uzun bir dava sürecinden sonar Galleria inşaatı uygulanmamıştır. Söz konusu yargı kararı, İzmir kentinin kent meydanı ve yeşil alan kazanımı açısından oldukça önemli bir karardır.

KSK Plaza Girişimi

Karşıyaka Spor Kulübü tesislerinin bulundugu alana ilişkin imar planı değişikliği kararının gelir getirici yapılaşmaya yönelik olması gerekçesiyle Mimarlar Odası tarafından açılan davada, yürütmenin durdurulması ve İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından imar planının eski durumuna getirilmesinden sonra İzmir 4. İdare Mahkemesinin 1999/231

E. sayılı dosyası içinde, Mimarlar Odası'nın istemleri doğrultusunda karara bağlanmıştır. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 35. Dönem Çalışma Raporu, 2000-2002)

Ege Palas Davası

İzmir Büyükşehir ve Konak Belediye Meclisleri'nin otel gabarisini 9 metreden 61 metreye yükselten imar planı değişikliğinin iptali amacıyla Makine Mühendisleri Odası ile birlikte Mimarlar Odasının açtığı dava İzmir 1. İdare Mahkemesi'nin 1999/307 E.2000/136 K.sayılı ve 01.03.2000 günlü kararı ile sonuçlanmıştır. Böylece imar planı iptal edilen yapının ruhsatı da geçersiz duruma düşmüştür. Karar, davalı belediyelerle birlikte yapı sahibi tarafından da temyiz edildiğinden, dosya Danıştay'a gönderilmiştir. Danıştay'ın bozmasının ardından İzmir 1. İdare Mahkemesi, bilirkişi raporlarına dayanarak otel gabarisini 9 metreden 61 metreye yükselten imar planı değişikliğinin iptaline karar vermiştir (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 35. Dönem Çalışma Raporu, 2000-2002).

Didim Davası

Didim İlçesi İmar Planı'nda oteller ve turistik tesisler bölgesinde bulunan toplam 557.296 m^2'lik üç parsel taşınmazın Maliye Hazinesi tarafından Toplu Konut İdaresi'ne bedelsiz olarak devredilmesine karşı Mimarlar Odası, Didim Temsilciliği'nin öneri ve hazırlıkları değerlendirilerek iptal davası açılmıştır. Davacı taraf yapılan işlemin, çok değerli ve gelecekte de önemli rant getirecek olan kamu varlıklarına TOKİ eliyle ve yap-sat yöntemi ile konut yapımını öngören ve kamu yararından yoksun olarak bu proje ile özellikle yabancılara konut satılmasını gerçekleştirmeyi amaçladığını iddia etmiştir. Aydın 1. İdare Mahkemesince dava *"davacının tüzel kişilik olarak menfaatini ilgilendiren bir husus içermediği gibi, özel kanunlarındaki mesleki faaliyetleri dışında kalan konularda dava açmak görev ve yetkisi"* tanınmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Danıştayın temyiz ve ardından gelen karar düzeltme aşamalarında yargılama, Aydın 1. İdare Mahkemesinde yeniden başlamış ve Hazine, uygulama

olanağı bulunmayacağı anlaşılan işlemden dönerek TOKİ'ye bedelsiz verdiği parselleri geri almak zorunda kalmıştır. Böylece hazine arsalarının karşılıksız yok edilmesi, yasal girişimler sonucunda önlenmiştir. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 35. Dönem Çalışma Raporu, 2000-2002).

Özdilek Turizm Merkezi

Balçova İlçe Belediyesi sınırları içindeki İnciraltı Mevkii 2283 ada 5 parsel sayılı arsanın İzmir Nazım Planı'nda E = 0.50 turistik tesis olarak görünmesine karşın 18.04.1996 günlü plan değişikliği ile E=1.50 Turizm ve Ticaret Merkezi Değişikliğine dönüştürüldüğü, Mimarlar Odası Temsilciliği tarafından öğrenilmiştir. Plan değişikliğinin ada ölçeğinde ayrıcalıklı bir plan değişikliği olması, yapı yoğunluğunun üç kat arttırılması, plan bütünlügünün bozulması, çevresi ile uyum sağlamasının olanaksız olması ve dengesiz biçimde 30-35 katlı yapılaşmaya yol açılması ve ayrıca, yapılaşması öngörülen parselin 3261 sayılı Kıyı Yasası'nın 4 maddesinde tanımlanan yapılaşma sınırını da aşması gerekçeleriyle İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Balçova Belediyesine karşı lzmir İdare Mahkemesinde açılan davada anılan planların Turizm Merkezi olarak ilgili bakanlıklarca onandığı öğrenilmiştir. Bu bilgiler üzerine. Danıştay 6. Dairesinde Turizm Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığına karşı yeni bir dava daha açılmıştır.

Davalar devam ederken parsel dogal sit kapsamına alınmıştır. Sit kararı imar planı uygulamasını durdurduğundan Danıştay 6. Dairesi yürütmenin durdurulması kararı verilmesine gerek olmadığını kararlaştırmıştır. Ancak yapı sahibinin Kültür Bakanlığına karşı açtığı ve Mimarlar Odasının taraf olmadığı ve bilgisi dışında gelişen bir davada, yerel mahkeme sit kararının önce yürütülmesinin durdurulmasını, daha sonra da iptalini kararlaştırmıştır. Böylece yapılaşma devam etmiştir.

Danıştay 6. Dairesinde 1999/3335 E. ile görülmekte olan Mimarlar Odasının açtığı dava henüz sonuçlanmadan, Özdilek tesisleri işletmeye açılmıştır. Açılan davaların bazı olaylarda yapılaşma kadar hızlı sonuç-

landırılamaması, kamusal ve hatta kişisel zararların daha da büyümesine neden olabilmektedir (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 35. Dönem Çalışma Raporu, 2000-2002).

1/5000 ve 1/1000 ölçekli imar planlarına karşı açılan dava çeşitli aşamalardan geçtikten sonra iptal kararı ile sonuçlanmıştır. Danıştay 6. Dairesi'nin, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun bozma kararına uyarak verdiği son karara yönelik temyiz itirazları da reddedilerek, hukuka aykırı bulunan imar planlarının iptali kesinlik kazanmıştır (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 38. Dönem Çalışma Raporu, 2006-2008).

Sevkon A.Ş. Taşınmazı Davası

İzmir İli. Konak İlçesi, 2L3 M - 11C pafta, 176 numaralı kadastro pafta, 948 ada 1 parsel sayılı taşınmazın 8 kat olan yapılaşma koşulunun tek parseldeki uygulama imar planı değişikliği ile gabarisinin hmax : 96.00 metreye yükseltilmesi hakkındaki işlemin iptali amacıyla İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na ve lzmir - Konak Belediye Başkanlığına karşı 01.03.2009 günü İzmir 1.İdare Mahkemesinde 2009/323 E. sayılı iptal davası açılmıştır. Yürütmenin durdurulması istemi ile açılan bu davada İzmir 1. İdare Mahkemesi taşınmazın bulunduğu yerde yapılan keşif ve bilirkişi incelemesinden sonra bilirkişi kurulunun verdikleri raporda 36 kat yapılaşmayı öngören plan değişimi ayrıcalıklı koşulları nedeniyle kent bütünündeki plan uygulamaları açısından olumsuz yöndeki istemleri özendirecek nitelikte görülmüş ve genel olarak imar koşullarına aykırı bulunmuştur. İzmir 1. İdare Mahkemesi, 2009/323 E.2010/606 K. sayılı ve 11.05.2010 günlü kararı ile dava konusu imar planı değişikliğini iptal etmiştir. Davalı Belediyelerin ve davaya katılanın temyiz istemleri Danıştay 6. Dairesinin kararları ile reddedilmiş böylece dava konusu taşınmaza 32 katlı ve 96 metre yüksekliğinde yapı yapılması için gerçekleştirilen imar planı değişikliklerinin iptali kesinleşmiştir. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 40. Dönem Çalışma Raporu, 2010-2012)

Karşıyaka İlçesi Mavişehir Bölgesi İmar Planları Değişiklikleri

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından İzmir Karşıyaka Mavişehir Bölgesi'ndeki 1/1000, 1/5000, 1/25.000 ölçekli imar planlarını değişikliklerine ilişkin sözü edilen planların yürütülmesinin durdurulması ve iptali için İzmir 3. dare Mahkemesi'nde 2013/469 E. sayılı dava açılmıştır (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 41. Dönem Çalışma Raporu, 2012-2014). Dava Mimarlar Odası lehine sonuçlanmıştır.

Bornova Çamdibi İmar Planı Değişikliği

İzmir Büyükşehir Belediyesi Bornova Çamdibi Altındağ kesiminde bölgesel merkezi iş alanında konut yapilabilmesi amacıyla plan değişikliğine gitmiştir. Bu işleme karşı İzmir 3. İdare Mahkemesinde 2012/1981 E. numarası ile 01.11.2012 günü açılan davada planlar İzmir 3. İdare Mahkemesi tarafından şehircilik ilkelerine, planlama esaslarına ve hukuka uyarlılık bulunmadığı nedenleriyle 16.09.2013 tarihinde iptal edilmiştir (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 41. Dönem Çalışma Raporu, 2012-2014).

1/25.000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı'nın ve plan notlarının iptali istemi

Mimarlar Odası İzmir Şubesi; İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 12.09.2012 günlü ve 05/843 sayılı kararı ile onaylanarak 10.10.2012-12.11.2012 tarihleri arasında askıya çıkarılan "1/25.000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı'na ve plan notlarına 09.11.2012 günlü ve 04-12-1462 sayılı dilekçesi ile itiraz etmiştir. İtirazların yasal süre içersinde yanıtlanmaması üzerine 24.01.2013 günü bu plana karşi İzmir4.idare Mahkemesi'nde 2013/142 E. sayılı iptal davası açılmıştır (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 41. Dönem Çalışma Raporu, 2012-2014).

4.4. Tarihi ve Kültürel Miras'ın Savunulması
Konak Alanı Tarihi Sit Statüsü

Konak Alanı'nı tarihi sit kapsamına alan Koruma Kurulu kararının sürdürülmesi için İzmir 4.İdare Mahkemesinde 1994/1395 Esas no.lu dava açılmıştır (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 34. Dönem Çalışma Raporu, 1998-2000).

Alsancak Devlet Hastanesi

Eski Fransız Hastanesi olarak bilinen parsele bir yurttaşın katkılarıyla 8 katlı yeni bir hastane bloku eklenmesi amacıyla lzmir 1 Nolu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nca tescilli alanda bazı değişikliklere gidilmiş, kurulun 20.06.2001 gün ve 607/9366 sayılı kararı ile mevcut tescilli kilise binasının korunması gereken eser sayılmamasına, bu nedenle yıkılabîlecegine, erken Cumhuriyet Dönemi mimarlık eserleri arasında bulunan idari binanın ve hastane hizmet alanı içerisindeki diger tescilsiz yapıların yıkılabileceğine karar verilmiştir. 2863 sayılı yasaya, Yüksek Kurulun ilke kararlarına ve 1 numaralı K.T.V.K.K.'nun kendi kararlarına aykırı düşmesi gerekçesi ile bu işleme karşı lzmir 1. İdare Mahkemesinde 2001/719 E.sayılı dava açılmıştır (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 35. Dönem Çalışma Raporu, 2000-2002).

Davada üç kez keşif ve bilirkişi incelemesi, iki kez de Danıştay bozmasının ardından yerel mahkeme kararları onanmış ve hukuka aykırı yapılaşma önlenmiştir (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 38. Dönem Çalışma Raporu, 2006-2008)

Özsaruhan Evi

lzmir Karşıyaka Yalı Caddesi üzerinde bulunan ve Mimar Ziya Nebioğlu tarafından projelendirilip 1950-1953 yıllarında inşa edilen, Özsaruhan Evi olarak anılan taşınmaz, İzmir 1. Numaralı K.T.V.K.B.K.'nun 02.12.2010 günlü ve 5482 sayılı kararı ile «İkinci Grup Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı" olarak tescil edilmiştir. Aynı Kurul

16.06.2011 günlü ve 6056 sayılı yeni bir karar ile tescil kaydını kaldırmıştır. Bu işleme karşı İzmir 3. İdare Mahkemesinde 2011/1380 E. sayı ile açılan davada yürütmenin durdurulması istenmiştir. Dava dilekçesinde "Anılan yapının yıkılabileceği gözetilerek ileride giderilmesi olanaksız zararın önlenmesi bakımından davalı idarenin yanıtı beklenmeden işlemin yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir. 3. İdare Mahkemesi yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmesi için öncelikle bilirkişi raporu alınmasını gerekli görmüstür. Yapı sahipleri davanın açılışından sonra geçen bu zaman içinde arsaları üzerindeki yapıyı hemen yıkmışlardır. Keşif 02.12.2011 günü taşınmazın bulunduğu yerde yapmıştır. Ancak orada herhangi bir yapı bulunmadığı için dava dosyası içindeki belgelerle, taşınmaza ilişkin daha önce verilmiş olan raporlar ve fotoğraflar incelendikten sonra yapının, 2.grup taşınmaz kültür varlığı olduğu saptanmıştır. Anılan bilirkişi raporuna dayanarak İzmir 3. İdare Mahkemesi 2011/1380 E. 2012/955 K. sayılı ve 25.05.2012 günlü kararı ile tescil kaydının kaldırılmasına ilişkin islemin iptaline karar vermiştir. Karar karşı taraflarca temyiz edilmiştir (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 41. Dönem Çalışma Raporu, 2012-2014).

Çandarlı Kemikliburun Davaları

İzmir, Dikili ilçesi, Çandarlı beldesi Kemikliburun mevkiindeki taşınmazın 1/5000 ve 1/1000 ölçekli koruma imar amaçlı imar planlarının iptali amacıyla İzmir 3.İdare Mahkemesinde 2007/960, 961, 962, 963 ve 964 E. sayılı beş iptal davası açılmıştır. Küçük bir bölümünde tarihsel kalıntılar bulunanan ve tamamı doğal sit niteliğinde olan taşınmaza ilişkin imar planı ile tatil sitesi yapılması amaçlanmıştır. 18.12.2008 günü dava sonlanmış ve koruma amaçlı imar planlarının iptali kararlaştırılmıstır. Davalılar Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çandarlı Belediye Başkanlığı tarafından temyiz edilen iptal kararları üzerine Danıştay 6. Dairesi 2009/9440 E ve 2012/6414 K. sayılı 20.11.2012 günlü birbirini izleyen numaralardaki kararları ile davalıların temyiz istemlerini reddetmiş ve Danıştay 6. Dairesi mahkeme kararlarını onamıştır. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 41. Dönem Çalışma Raporu, 2012-2014).

Allianoi Davaları

Allianoi ören yerinin Yortanlı Barajı suları altında kalmasını önlemek amacıyla Arkeoloji ve Arkeologlar Derneği, Çağdaş Hukukçular Deneği, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, Truva Folklor Araştırmaları Derneği, lzmir Turist Rehberleri Odası gibi kuruluşlarca açılan bir dizi davaya, Mimarlar Odası da davacı olarak katılmıştır. İzmir İdare Mahkemelerinde ve Danıştay'da görülmekte olan ortak girişim niteliğindeki bu davalarda önceleri olumlu sonuçlar alınamamış, İzmir 2., 3., ve 4., İdare Mahkemelerinde açılan davalar reddedilmiştir.

27.10.2006 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun Baraj Alanlarından Etkilenen Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması ile ilgili 04.10.2006 günlü, 717 sayılı İlke Kararı koruma amaçlı önlemlerin niteliğine ve neler olması gerektiğine karar verme yetkisini yatırımcı kuruluşlara tanımıştır. Böyle bir anlayışın kültür varlıklarının korunmasında sorunlara neden olacağı gerekçesiyle bu işleme karşı Danıştay 6. Dairesinde açılan ortak davanın duruşması 26.11.2008 günü yapılmıştır. Diğer savunmanlarla birlikte hukuk danışmanı Güney Dinç'in de katıldığı duruşmanın ardından Danıştay 6. Dairesinin verdiği E.2006/8266. K. 2008/8268 Sayılı ve 26.11.2008 günlü kararla 717 sayılı ilke kararının iptaline karar verilmiştir. Bu çok önemli karar yalnız Allianoi'nin değil, daha birçok ören yerinin korunabilmesi için umut olusturmuştur. Söz konusu karar kapsamında yerel mahkemelerin önceki ret kararları bozulmaya başlamıştır ancak Allianoi ören yeri su altında kalmış ve sürmekte olan bu davanın diğer gelismelere emsal oluşturmanın ötesinde pratik bir yararı kalmamıştır. (Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 40. Dönem Çalışma Raporu, 2010-2012)

5. SONUÇ

20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren, neo-liberal ekonomik politikaların egemen hale gelmesi ile birlikte, kent mekanı ve kırsal alan artık geçmiş dönemlere oranlara daha fazla sermayenin odağı ve yatırım ala-

nı haline gelmiştir. Kapitalist sistemin devamlılığı çerçevesinde mekan tüketim nesnesi haline gelmiş, inşaat ve turizm sektörlerinin gelişimi desteklenmiştir. Söz konusu ekonomik politikalar karşısında imar planı kararları uygulama araçları niteliğine dönüştürülmüştür. Bu kapsamda evrensel değerler çerçevesinde benimsenen sürdürülebilirlik ilkeleri ile mekanı geliştirme ve dönüştürmeye yönelik hedefler pek çok açıdan çelişki ile sonuçlanmaktadır. Böyle bir sosyo-ekonomik ortamda kent planlarının artık farklı güçlerden etkilenerek şekillendiği görülmektedir. Söz konusu güçler; piyasa güçleri, sivil toplum hareketleri ya da yargı kararları olarak süreç içerisinde devreye girmektedir. Böylesi parçalanmış bir ortamda, günümüz planlama pratiğinde kaybedilen kentsel adaletin tepki mekanizmaları ve yargı kararları doğrultusunda sağlanmaya çalışıldığını belirtilebiliriz.

Avukat ve Mimarlar Odası Hukuk Danışmanı Güney Dinç ulusal ve evrensel kültür varlıkların korunması amacıyla açılan pek çok davada savunmanlık üstlenmiştir. Söz konusu davalar kentlerin planlanması ve hukuk yaklaşımları açısından oldukça önemli, emsal teşkil edebilecek davalardır. Doğal ve kültürel varlıklara, kıyı alanlarına, tarım alanlarına, kent mekanına, kamusal mekanlara yapılan müdahalelere karşı açılan davalarda sadece bu alanların korunması değil, aynı zamanda koruma ve kentlilik bilincinin gelişmesine de katkı sağlanmıştır.

KAYNAKLAR

Dinç, G. (2008), Türkiye Barolar Birliği tarafından yayınlanan "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Göre Çevre ve İnsan", Ankara

Özbek Sönmez, (2012), İ. Kent Planlama Ve Adalet İlişkisinin Değişen İçeriği, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2012/98, s.283-300

Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 34. Dönem Çalışma Raporu, 1998-2000
Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 35. Dönem Çalışma Raporu, 2000-2002
Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 36. Dönem Çalışma Raporu, 2002-2004
Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 37. Dönem Çalışma Raporu, 2004-2006

Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 38. Dönem Çalışma Raporu, 2006-2008
Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 39. Dönem Çalışma Raporu, 2008-2010
Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 40. Dönem Çalışma Raporu, 2010-2012)
(Mimarlar Odası, İzmir Şubesi, 41. Dönem Çalışma Raporu, 2012-2014)